

CADEAUTJES ANDERS BEKEKEN

Wat is er aan de hand?

Een cadeautje geven/krijgen wordt veelal als iets materieels beschouwd. In 2011 gaf 26 procent van de Belgen toe dat ze met kerstmis een geschenk hadden gekregen waarmee ze niet zo blij waren. Foute cadeaus eindigen bij haast de helft van de Belgen in een kast of op zolder. Meer dan 20.000 foute cadeaus worden op eBay te koop aangeboden. Dat betekent een heleboel nutteloze productie en afval (en CO₂).

Wie krijgt er niet graag eens een cadeautje? Kinderen in het bijzonder zijn daar heel gevoelig voor. Jammer genoeg leven er hier, maar ook wereldwijd heel wat kinderen in armoede. Cadeautjes geven en krijgen, lijkt voor hen niet altijd mogelijk. Of toch? We leven in een maatschappij waarin we bijna zonder nadenken kritiek geven op het gedrag of uiterlijk. Complimentjes geven (maar evengoed krijgen) daarentegen blijkt een pak moeilijker te zijn.

Wist je dat...

Bruto Nationaal Geluk een verruiming is van het BNP, waarbij het milieu, de sociale waarden en het innerlijke geluk van de mens meegerekend worden? Als dat geen mooi cadeau is!

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

Hoe zit het in elkaar?

Leerlingen onderzoeken de cultuur van cadeautjes geven en krijgen (in de brede zin en wereldwijd). Optioneel: Leerlingen brengen een aantal cadeautjes mee en onderzoeken de productieprocessen ervan, waar de cadeautjes geproduceerd werden, en hoe ze hier geraakten.

Onderstaande vragen kunnen prikkelen om op onderzoek uit te gaan.

Over mezelf

- Krijg/geef je graag cadeautjes? Waarom?
- Wanneer geef/krijg je cadeautjes?
- Aan/van wie geef/krijg je cadeautjes?
- Welke (soort) cadeautjes geef/krijg je, of net niet (graag)?
- Heb je al eens een tweedehands cadeau gekregen/gegeven? Van waar kwam dat dan?
- Vond je dat leuk/niet leuk? Waarom?
- Heb je al eens een zelfgemaakt cadeautje gegeven/gekregen? Hoe voelde je je daarbij?
- Wat als je geen leuk cadeau krijgt? Wat doe je er dan mee?
- Worden cadeautjes altijd verpakt? Waarom doet men dat?
- Wat doe je met de verpakkingen? Kan je daar ook andere dingen mee doen?
- Deel je je cadeau ook wel eens met anderen? Waarom wel/niet?
- Kan een complimentje ook een cadeautje zijn?
- Geef/krijg je graag complimentjes? Waarom?
- Aan/van wie geef/krijg je complimentjes? Waarom?
- ...

Over cadeautjes

- Wat is de betekenis van een cadeautje?
- Heb je enig idee waar de cadeautjes die je gaf/kreeg gemaakt worden?
- Uit welke materialen kunnen deze cadeautjes bestaan?
- Bestaan er ook cadeautjes uit natuurlijke materialen? Welke dan?
- Hoe komen deze spullen bij ons terecht?
- Krijg/geef je wel eens cadeautjes met batterijen? Veel? Weinig?
- Welke batterijen zijn dat dan?
- Hoe en waar worden batterijen gemaakt?
- Hoe kan je dat te weten komen?
- Krijgt iedereen cadeautjes? Hoe zit dit in andere landen?
- Zijn cadeautjes in de wereld overal hetzelfde?
- Hoe ervaren anderen het geven/krijgen van cadeautjes (en complimenten) ->Interview?
- Is er een verband tussen cadeautjes en complimentjes geven/krijgen?
- ...

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

Wat gaan WIJ eraan doen?

De leerlingen brengen de verschillende stromen aan cadeautjes en aard van de cadeautjes bij hen thuis en in de klas/school in kaart, en bedenken acties/alternatieven om (overdadige en/of onnuttige) cadeautjes te vermijden. Er wordt (samen met leerlingen (en ouders)) een plan uitgewerkt om het geven van complimentjes actief te promoten (bv. in het kader van pestbeleid).

Enkele ideetjes (niet limitatief)

- (Tijdens de sint/kerstperiode) met de klas naar de kringwinkel. Elke leerling brengt een klein bedrag (bv. € 0,5 of 1) mee. Kiezen we individuele geschenkjes, of er kan een klasgeschenk gekozen worden.
- [Upcycle](#) en herstel oude en kapotte spulletjes van op school en/of thuis, organiseer een [repaircafé@school](#).
- Organiseer een weggeef- en/of ruilmarkt met/door de leerlingen (en ouders). Je kan de winst (van drank, eten...) (eventueel) (deels) aan een goed doel naar keuze schenken.
- Plaats een [weggeefkast](#) op school waar iedereen nog goede, overbodig geworden spulletjes kan inleggen om weg te geven.
- Organiseer regelmatig een [complimentjesdag](#)/-week/-maand/... en koppel dit bv. aan het maken van [gedichten](#) voor vrienden/ouders/senioren/...
- Bouw een complimentjesronde in tijdens het kringgesprek, de praatronde, de actuaronde...

Wie doet mee? Wie kan helpen?

- Onderschat je voorbeeldfunctie als leerkracht/opvoeder niet! Leerlingen kijken niet alleen (in de meeste gevallen) letterlijk, maar ook figuurlijk naar je op. Probeer het positieve in iedereen te zien, en benadruk dat door het geven van complimentjes, eerder dan door het bestraffen van negatief gesteld gedrag.
- Ouders, grootouders zijn een belangrijke schakel om van de vooropgestelde acties een succes te maken. Betrek ze van bij het begin bij de plannen, geef ze inspraak, laat ze mee de doelen bepalen.
- Betrek (groot)ouders bij het organiseren van een [repaircafé@school](#), de [weggeefkast](#)...
- Mogelijke MOS-schakels: kringwinkel (tweedehands), wereldwinkel ((zelfgemaakt) speelgoed uit andere landen), weggeefwinkel, gemeentelijke milieudienst, [LOP](#)...

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

Iedereen mag het weten!

- Formuleer een eenduidig, meetbaar en haalbaar (SMART-)doel. Communiceer dit bij het begin van het project via alle kanalen, evalueer regelmatig de acties en stel indien nodig bij. Stel een MOSfeest in het vooruitzicht bij het behalen van het vooropgestelde doel.
- Laat de leerlingen hun onderzoek, conclusies, en voorstellen van acties aan de directie en/of het schoolbestuur toelichten. Durf een duidelijk engagement vragen.
- Maak de plannen kenbaar binnen de scholengroep (en/of andere scholen waarmee je contact hebt). Wissel eventuele ervaringen uit.
- Breng je gemeentediensten milieu en welzijn op de hoogte van de plannen en resultaten. Kader dit binnen het klimaat- en welzijnsverhaal (afvalpreventie, gezondheid).
- Organiseer een moment waarop je de plannen en doelen aan de ouders, de schoolbevolking... enz. op een leuke manier bekendmaakt. Bereid jezelf (of de leerlingen) goed voor en onderbouw met argumenten.
- Ga voor een complimentjeswedstrijd tussen klassen/scholen. Stel een leuke (niet-materiële) beloning in het vooruitzicht (een uitstap, een langere speeltijd...).
- Maak een complimentjesmuur waaraan leerlingen, ouders, en leerkrachten complimentjes kunnen hangen.
- Een (klas)pop en/of toneeltje is altijd handig om het thema op een leuke manier aan te brengen. Laat deze best regelmatig terugkomen zodat het thema in de school blijft leven.
- Koppel het toonmoment (tentoonstelling, toneel...) en/of repaircafé aan bv. de open deur, het schoolfeest...

Wat ik niet wist

Consuminderen: volgens Van Dale betekent consuminderen 'minder geld uitgeven met name als verzet tegen de consumptiemaatschappij'. Een van de belangrijkste kenmerken van consuminderen is dat je zoekt naar manieren om verspilling tegen te gaan, door bewuster je boodschappen te doen en beter op je water- en energieverbruik te letten. Ook kun je hierbij denken aan het kopen van tweedehandse spullen en het 'upcyclen' van oude spullen zodat ze niet weg hoeven.

**duurzame
school
straffe
school**

MOS

Aanknopingen met ODET

Kleuteronderwijs

Mens en Maatschappij:

- Mens: 1.1, 1.2, 1.5,
- Maatschappij: 2.2.

Wetenschappen en Techniek:

- Natuur: 1.13
- Techniek: 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6.

Basisonderwijs

Mens en Maatschappij:

- Mens: 1.1, 1.2, 1.4
- Maatschappij: 2.2, 2.4, 2.5, 2.8.

Wetenschappen en techniek:

- Natuur: 1.23, 1.24, 1.25, 1.26
- Techniek: 2.1, 2.11, 2.12, 2.13, 2.18

Interessante websites

- [Een brede definitie van cadeau](#)
- [Steengoede moederwebsite van Netwerk Bewust Verbruiken](#)
- [Alles wat je wil weten over \(gratis\) delen](#)
- [Second-life: Opgezet voor het secundair, maar bevat tevens leuke elementen voor het basisonderwijs](#)
- [upcycle-me: toffe en originele ideetjes om spulletjes te upcyclen](#)
- [Een \(nog onvolledig\) overzicht van \(online\) weggeefwinkels in Vlaanderen en Brussel](#)
- [Waarom geluk het materiële overstijgt](#)
- [Waarom geven gelukkig maakt](#)
- [Alles wat je over complimenten geven en krijgen weten moet. Een aanrader!](#)
- [ikdeel.be: deelinitiatieven voor basisscholen](#)